

Region Hovedstaden

Den Grønne Håndbog

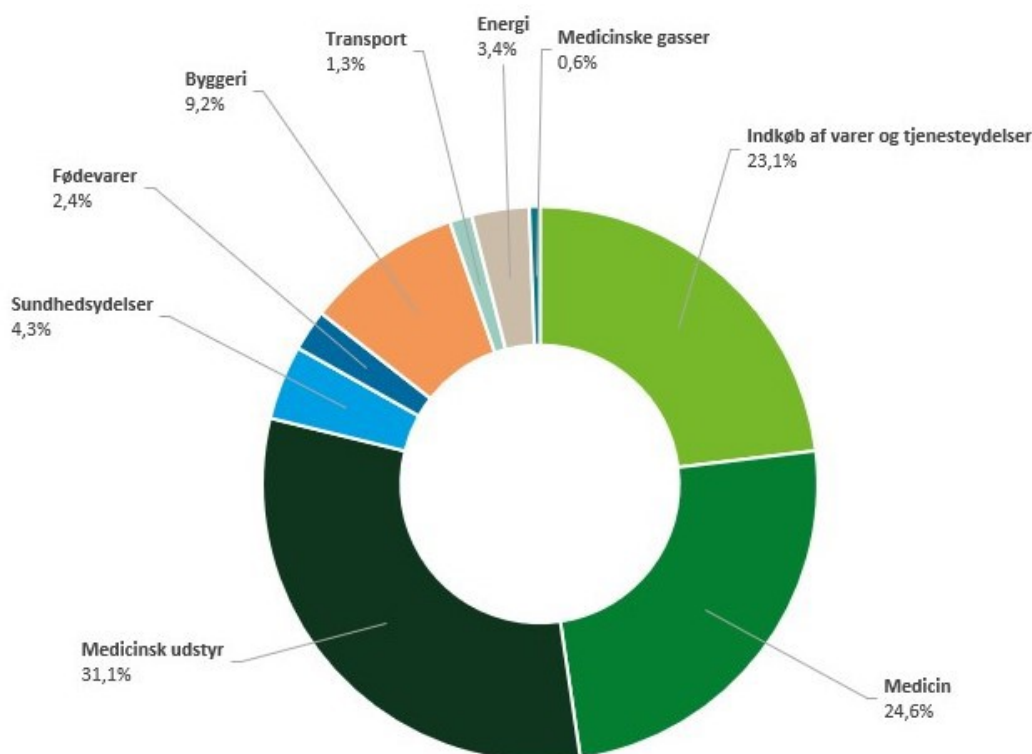
Introduktion

Den grønne omstilling af Region Hovedstaden er i fuld gang, og med et ambitiøst 2030-mål, er der masser at tage fat på. Regionen udledte i baselineåret 2023 ca. 1 million ton CO₂, hvoraf 83% kommer fra indkøb og forbrug af varer, medicin, medicinsk udstyr og sundhedsydelser på hospitalerne.

Dette betyder, at en ændring i vores indkøb og forbrug er helt essentiel for at nå i mål med den grønne omstilling. Det kan være svært at vide, hvor man skal begynde, og hvad der egentlig har en effekt.

Derfor har vi udarbejdet Den Grønne Håndbog som et værktøj, der kan bruges til at komme i gang med den grønne omstilling i klinikken. I håndbogen kan I finde gennemtestede indsatser, der nemt kan implementeres. Derudover kan I finde inspiration og hjælp til, hvordan I selv identificerer nye indsatser. Håndbogen er dynamisk, og der vil løbende komme nye indsatser til i takt med, at flere bliver identificeret, testet og godkendt.

Fælles for indsatserne i håndbogen er, at de er testet i klinikken, at der er regnet på miljøbesparelserne og at de er godkendt af relevante organisationer. Indsatserne er godkendt og udarbejdet i samarbejde med regionens Infektionshygiejniske Enheder, MED og Arbejdsmiljø i Center for HR og Uddannelse, Klinisk Farmaceutisk Service samt Enhed for Kvalitet, Forskning og Patientsikkerhed. Det vil sige, at de indsatser, der findes i Den Grønne Håndbog, er patientsikre og klar til at blive implementeret i klinikken.

Du kan læse mere om håndbogen på Intranettet ved at søge på "Den Grønne Håndbog"

HAR DU SPØRGSMÅL TIL DEN GRØNNE HÅNDBOG, KAN DU KONTAKTE GROENREGION.CENTER-FOR-OEKONOMI@REGIONH.DK

I den digitale version af håndbogen på intranettet er det muligt at filtrere ud fra faggruppe, så man får vist relevante indsatser. Det vil sige, at man som f.eks. plejepersonale kan nøjes med at få vist de indsatser, som er relevante for den kliniske hverdag, man befinder sig i, og som giver mening at implementere.

Den Grønne Håndbog er udviklet af Sektion for Grønne og Innovative Indkøb, Center for Økonomi, der består af tværfaglige og dedikerede medarbejdere. Det er både sygeplejersker, ingeniører og miljøfaglige profiler, der arbejder med den grønne omstilling af hele regionens indkøb og forbrug - blandt andet ved at bistå med grønne krav i udbud og ved at se nærmere på forbrug og adfærd i klinikken.

Sådan kommer I i gang med den grønne omstilling

Kig håndbogen igennem og udvælg de indsatser, I gerne vil starte med at implementere. Udvælg 1-2 indsatser ad gangen, afhængigt af hvor omfattende de er, og hvor store ændringer de kræver lokalt hos jer.

Inddrag jeres leder, lokale grønne ambassadør eller anden relevant nøgleperson for at planlægge, hvordan I bedst muligt kommer i gang.

Når I indfører en ny indsats, kan I informere Sektion for Grønne og Innovative Indkøb gennem spørgeskemaet, som findes på: <https://bit.ly/grønindsats>. Dette gør os i stand til at fremme vidensdeling og sparring. Måske kan netop jeres idé/tiltag bruges på andre hospitaler eller afdelinger.

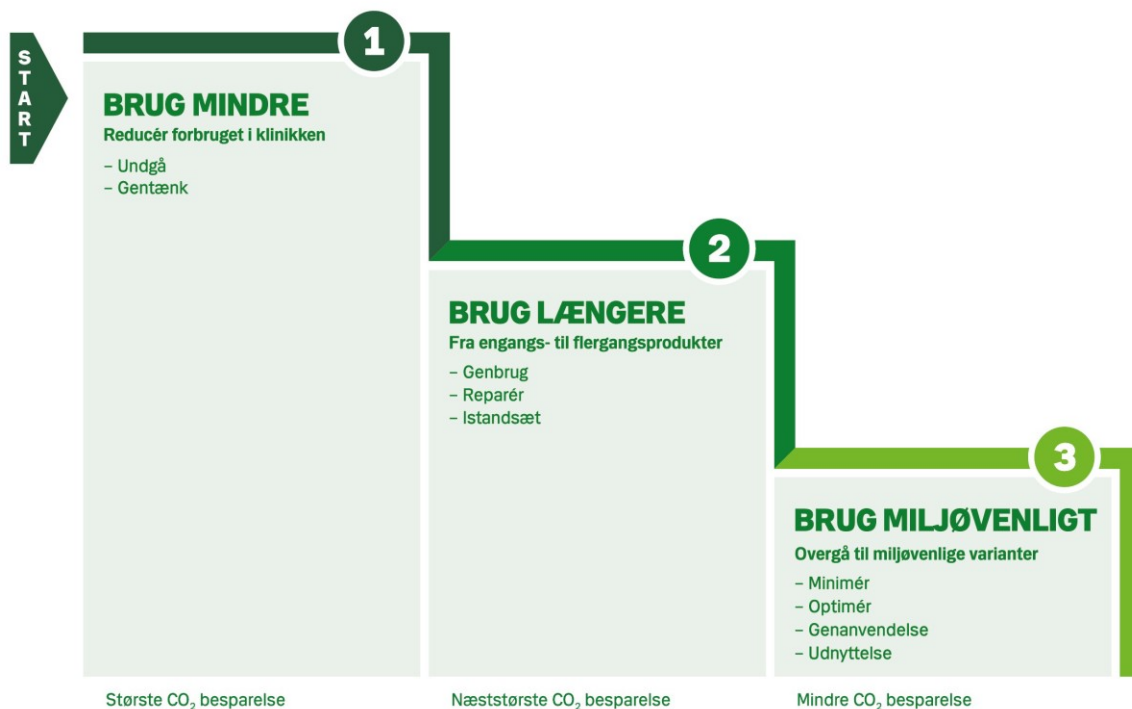
Produktion af alle de produkter og varer, vi køber og forbruger i Region Hovedstaden, har en stor miljø- og klimabelastning. Miljø- og klimabelastningen fra hospitalerne er enorm, og den forbrugsrelaterede udledning står for 95% af regionens samlede klimaaftryk.

For at nå målsætningen med en reduktion på 50% af klimabelastningen i 2030, skal der i de kommende år ske en stor ændring i forbrugsadfærden med fokus på;

- **At bruge mindre:** Priorité behandlinger, forebyg og reducer forbruget af diverse produkter i klinikken
- **At bruge længere:** Overgang til cirkulær økonomi, hvor produkters levetid forlænges (bl.a. reparation), og overgang fra engangs- til flergangsprodukter
- **At bruge miljøvenligt:** Omstilling til mere miljøvenlige produkter

Indkøb og forbrug påvirkes i høj grad af klinikernes valg og adfærd på hospitalerne. Den grønne trappe er en oversigt med ni forskellige grønne strategier, som vi skal prioritere ud fra. Vi skal så højt op som muligt på trappen, og jeres fornemmeste opgave i klinikkerne er at reducere forbruget, da det giver den største reduktion i miljø- og klimabelastningen - samt sparer penge.

DEN GRØNNE TRAPPE

Har I andre ideer/tiltag, så skriv til os i Sektion for Grønne og Innovative Indkøb, så finder vi ud af at teste tiltaget og vurdere om det kan komme med i Den Grønne Håndbog.

FAQ

HVOR FINDER JEG VARENUMRE?

Varenumre kan ses i SAP og på bestillingsbrikken. Varenumre på anbefalede produkter i håndbogen fremgår af de enkelte indsatser.

HVEM KAN JEG KONTAKTE HVIS JEG HAR GODE IDEER OG/ELLER SPØRGSMÅL?

Du kan kontakte Sektion for Grønne og Innovative Indkøb på: groenregion.center-for-oekonomi@regionh.dk

ER DET GODKENDT AF HYGIEJNEENHEDEN?

Alle indsatser er godkendt af regionens Infektionshygiejniske Enheder, som også har skrevet afsnittene omkring hygiejne under hver indsats.

HVORNÅR SKAL JEG KONSULTERE MED HYGIEJNEENHEDEN?

Alle indsatser er godkendt af regionens Infektionshygiejniske Enheder, som også har skrevet afsnittene omkring hygiejne under hver indsats. Hvis det er nødvendigt at konsultere din lokale hygiejnesygeplejerske inden implementering, vil det fremgå af hygiejneafsnittet. Du kan kontakte din lokale hygiejnesygeplejerske ved tvivl.

BLIVER DET DYRERE?

Ofte koster den grønne omstilling ikke ekstra og kan faktisk spare jer penge. Det grønneste, I kan gøre, er at bruge mindre. Et reduceret forbrug af diverse produkter vil reducere jeres udgifter. At bruge produkterne længere f.eks. ved at overgå til flegangsprodukter og reparere det, I allerede har, vil også føre til færre indkøb af nye produkter. Miljøvenlige produkter kan i nogle tilfælde være dyrere i indkøb, men omkostninger vil ofte kunne opvejes af en generel reduktion i forbruget.

HVEM ER MIN BRIKANSVARLIGE?

Det vil din leder kunne informere dig om.

HVEM ER SEKTION FOR GRØNNE OG INNOVATIVE INDKØB?

Sektionen for Grønne og Innovative Indkøb er en enhed i Koncernindkøb i Region Hovedstadens Center for Økonomi. Teamet består af sygeplejersker, ingeniører og miljøfaglige profiler, som arbejder dagligt med grønne indkøb og forbrug i hele Region Hovedstaden.

Teamet kan altid kontaktes på: groenregion.center-for-oekonomi@regionh.dk Navne og kontaktoplysninger på de enkelte teammedlemmer kan ses her:

Organisation → Organisering → Regionsråd, koncerndirektion og koncerncentre → Center for Økonomi → Koncernindkøb Center for Økonomi → Kontakter i Grønne og Innovative indkøb.

HVAD ER CO₂?

CO₂e (kuldioxidækvivalenter) er en måleenhed, der bruges til at sammenligne udledningen af drivhusgasser. Drivhusgasser har forskelligt potentiale for at forårsage global opvarmning, og derfor omregnes mængderne af andre drivhusgasser til den mængde CO₂, der ville have samme klimapåvirkning.

CO₂e bruges til at vurdere og sammenligne klimapåvirkningen fra forskellige produkter, tjenester eller aktiviteter. Dette gør det lettere for både forbrugere og beslutningstagere at træffe informerede valg med henblik på at reducere klimaaftrykket. For eksempel kan CO₂e bruges til at sammenligne udledningen fra forskellige typer produkter, fødevarer eller transportformer for at finde de mest klimavenlige alternativer.

HVAD SVARER X KG CO₂ TIL?

1 kg CO₂e svarer til, at en almindelig 5-watt elpære kan lyse i ca. 66 dage

100 kg CO₂e svarer til en køretur i en standard benzinbil fra København til Berlin (ca. 413 km)

1000 kg CO₂e svarer til en flyrejse fra København til New York (ca. 8,3 timers flyvning)

HVORDAN AFFALDSSORTERER VI?

Du kan finde information om Region Hovedstadens affaldshåndtering på intranettet. Her finder du blandt andet; sorteringsvejledning, håndbog i sortering, plancher og mærkater samt E- læring. Se mere her: <https://intranet.regionh.dk/koncerncentre/service/affald-genbrug-donation/affald/Sider/affaldshaandtering.aspx>

HVORDAN KAN JEG SE EFFEKTEN?

I FLIS kan I finde værktøjet "Det Grønne Dataoverblik", der viser CO₂-udledning fra forbrug og indkøb på tre niveauer: Hospital, Klimaindsats, Afdeling. Værktøjet kan både anvendes til identificering af tiltag og til monitorering. Det kan hjælpe til at identificere varer med en høj CO₂-udledning (fordi de enkeltvis har en høj udledning eller fordi der indkøbes mange stk.). Det kan hjælpe til at monitorere og følge fremdrift ved at se på udviklingen i antal stk., omlægning fra konventionel til miljøvenlig variant for varer i håndbogen, og til at se udviklingen i CO₂-udledning.

KAN JEG BLIVE GRØN AMBASSADØR/FÅ TIMER AFSAT TIL ARBEJDET MED DEN GRØNNE OMSTILLING?

Det skal aftales lokalt med din leder.

KAN JEG SE HVILKE PRODUKTER DER ER MILJØVENLIGE I SAP?

Nej, det er desværre ikke muligt på nuværende tidspunkt - men mulighederne undersøges.

HVAD GØR ET PRODUKT MILJØVENLIGT?

Først og fremmest er flergangsprodukter at foretrække fremfor engangsprodukter – også selvom et flergangsprodukt skal rengøres eller steriliseres.

Hvis det derimod er nødvendigt at anvende et engangsprodukt, har både materialet og vægten betydning for produktets miljø- og klimabelastning. Som tommelfingerregel gælder, at jo mindre et produkt vejer, desto bedre er det for miljøet, da der er brugt færre ressourcer på produktionen. Men helt så enkelt er det ikke. Materialet har også stor betydning. Nogle materialer fx metal og plast har en høj miljøbelastning, mens andre som pap og papir er mindre miljøtunge. Dette gælder

dog kun, når man sammenligner engangsprodukter med andre engangsprodukter. Det mest miljøvenlige valg er stadig flergangsprodukter. Et tungt porcelænskrus er fx langt mere miljøvenligt end et let papkrus selv når opvasken medregnes.

HVORDAN FORBRUGER MAN "MILJØVENLIGT"?

Man forbruger miljøvenligt ved at bruge mindre, bruge produkterne længere og vælge miljøvenlige produkter. Se også afsnittet "Sådan kommer I i gang med den grønne omstilling" for mere information.

HVEM HAR UDARBEJDET HÅNDBOGEN?

Håndbogen er udarbejdet i samarbejde mellem tidligere klinikere fra Region Hovedstadens Sektion for Grønne og Innovative Indkøb, regionens Infektionshygiejniske Enheder, MED og Arbejdsmiljø i Center for HR og Uddannelse, Klinisk Farmaceutisk Service samt Enhed for Kvalitet, Forskning og Patientsikkerhed.

HVEM HAR TESTET INDSATSERNE?

Indsatserne er testet af Sektion for Grønne og Innovative Indkøb i samarbejde med lokale klinikere på tværs af alle regionens hospitaler.

Afdækningsserviet

KORT INTRODUKTION

Der anvendes dagligt afdækningsservietter ved forskellige procedurer – f.eks. i laboratorier. Der er et stort potentiale for at reducere forbruget og samtidig flytte en større del af det resterende forbrug over på mere miljøvenligt produkt.

SÅDAN GØR I:

1. Vurder, om der er behov for at anvende en afdækningsserviet, eller om det er tilstrækkeligt at aftørre arbejdsbordet med en for-doseret rengøringsklud før og efter proceduren
2. Vurder, om afdækningsservietten skal skiftes, eller om den stadig kan anvendes
3. Opdater jeres VIP-vejledning med den nye anbefaling/retningslinje
4. Informer den brikansvarlige, så I kan få oprettet en brik med varenummer på de mere miljøvenlige afdækningsservietter og få fjernet brikken med de eksisterende.

FAKTA:

Miljøvenlig afdækningsserviet: Blodtagningsserviet 50x37 cm

Nuværende afdækningsserviet 48x59 cm

HYGIEJNE:

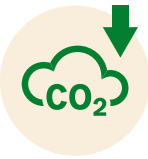
Arbejdsbordet rengøres altid med en for-doseret rengøringsklud uanset om der er anvendt afdækningsserviet eller ej. Ved synlig forurening eller spild af biologisk materiale, skal der først rengøres og efterfølgende desinficeres.

ARBEJDSMILJØ:

Der er ikke umiddelbart arbejdsmiljømæssige fordele eller ulemper ved initiativet.

MILJØ OG KLIMA:

Mindre materiale medfører en reduktion i både affaldsmængde og CO₂-udledning.

 CO₂ 36% CO ₂ reduktion	 Affald 65% affaldsreduktion	 Økonomi 86% økonomisk besparelse
---	--	---

ERFARINGER MED INDSATSEN:

"I et enkelt område i laboratoriet har vi besluttet, at når der arbejdes med blod fra åbne blodprøvetagningsglas, anvendes afdækningsserviet".

KONTAKT:

Afdeling for Genomisk Medicin, Rigshospitalet

Blomstervaser

KORT INTRODUKTION

Region Hovedstaden køber årligt store mængder engangsvaser til blomster. Engangsvaser skal foldes af plejepersonalet og udleveres til patienter og påførende.

Mange oplever, at vasen nemt vælter og ikke fungerer optimalt. Ved at overgå til flergangsvaser er der potentiale for at spare CO₂, reducere udgifter, mindske affald og spare tid.

SÅDAN GØR I:

1. Overvej, om I nemt kan overgå til flergangsvaser, og hvor mange I har behov for at indkøbe
2. Undersøg, om det er muligt at vaske flergangsvaserne i f.eks. en bækkenkoger eller instrumentopvaskemaskine
3. Informer den brikansvarlige om, at I ikke længere skal have engangsvaser, så brikken kan fjernes, og flergangsvaserne kan indkøbes i SAP
4. Informer pleje- og servicepersonale om den nye arbejdsgang med rengøring.

FAKTA:

Der kan søges i SAP for flere alternativer til flergangsvasen ved at skrive *vase* i søgefeltet

HYGIEJNE:

Vaser betragtes som ikke-kritisk udstyr og kan derfor rengøres i en bækkenkoger eller i en instrumentopvasker.

ARBEJDSMILJØ:

Et reduceret forbrug af engangsvaser vil spare arbejdsgange, fx foldning og oprydning efter væltede vaser. Disse vil dog blive erstattet af andre arbejdsgange, fx rengøring og oprydning (at stille flergangsvaser på plads).

ANDET:

Afskårne blomster uden ståltråd affaldssorteres som restaffald/madaffald.

MILJØ OG KLIMA:

Ved at overgå til flergangsvaser er der på længere sigt mulighed for at spare CO₂, økonomi og affald. Beregningerne er baseret på, at det samlede årlige forbrug af engangsvaser erstattes med flergangsvaser i stål, som vaskes og er i løbende brug.

 CO₂ 470 kg CO ₂ reduktion <i>CO₂-udledningen svarer til en flyvetur fra København til Malaga</i>	 Affald 380 kg affaldsreduktion	 Økonomi Økonomisk besparelse
---	---	---

Du kan læse mere om håndbogen på Intranettet ved at søge på "Den Grønne Håndbog"

HAR DU SPØRGSMÅL TIL DEN GRØNNE HÅNDBOG, KAN DU KONTAKTE GROENREGION.CENTER-FOR-OEKONOMI@REGIONH.DK

Engangssugestykker

KORT INTRODUKTION

I Region Hovedstaden anvendes der dagligt store mængder engangssugestykker (blå måtter). Der er et betydeligt potentiale for at reducere forbruget og i nogle tilfælde erstatte produktet med et mindre og mere miljøvenligt alternativ.

SÅDAN GØR I:

1. Vurder, om der reelt er behov for at anvende et sugestykke
2. Ved behov for et sugestykke overvej da, om du kan anvende et mindre underlag f.eks. ved blodprøvetagning eller anlæggelse af PVK
3. Opdater jeres VIP-vejledning med den nye anbefaling/retningslinje
4. Informer den brikansvarlige, så I kan få oprettet en brik med varenummer på de mindre underlag/sugestykker.

FAKTA:

Mindre underlag: Blodtagningsserviet 50x37 cm

Mindre sugestykke: 60x30 cm

Nuværende sugestykke: 60x60 cm

HYGIEJNE:

Ved anlæggelse af PVK anbefales det at bruge en Blodtagningsserviet (50x37 cm).

ARBEJDSMILJØ:

Et reduceret forbrug af engangssugestykker vil ikke medføre ændret risiko forbundet med det kliniske arbejde. Den opfyldningsansvarlige og portører vil dog kunne opleve færre arbejdsgange i forhold til opfyldning og affaldshåndtering.

MILJØ OG KLIMA:

Mindre forbrug medfører en reduktion i både affaldsmængde, CO₂-udledning og økonomi. Det årlige forbrug i regionen har medført følgende tal:

 CO₂ 300 ton CO ₂	 Affald 80 ton affald	 Økonomi
---	---	---

Du kan læse mere om håndbogen på Intranettet ved at søge på "Den Grønne Håndbog"

HAR DU SPØRGSMÅL TIL DEN GRØNNE HÅNDBOG, KAN DU KONTAKTE GROENREGION.CENTER-FOR-OEKONOMI@REGIONH.DK

Flergangsservice

KORT INTRODUKTION

Der bruges enorme mængder engangsservice i regionen, og selvom det kan virke som en lille ting, så er der store reduktioner at hente på miljøet og økonomien, hvis vi bruger flergangsservice alle de steder det er muligt.

SÅDAN GØR I:

1. Vurder, om det er muligt for jer at skifte til flergangsservice. Har I egen kapacitet til opvask, eller vil det kræve afhentning og vask andetsteds?
2. Hvis I har mulighed for at bruge flergangsservice, og det allerede findes i jeres kontor eller afdeling, så informer gerne dine kollegaer om fordelene ved at anvende det
3. Hvis I har mulighed for at bruge flergangsservice, men det endnu ikke er tilgængeligt hos jer, kan det indkøbes via SAP. Se flere oplysninger under **FAKTA**.

FAKTA:

I SAP kan I fremsøge alle varer, som er på indkøbsaftale og derigennem bestille, hvis I har behov for at købe flergangsservice. I kan f.eks. skrive *drikkeglas* eller *tallerken* i søgefeltet.

HYGIEJNE:

Service til patienter skal altid vaskes i en opvaskemaskine med en slutskylletemperatur på 80 grader. Rent patientservice skal opbevares i lukkede skuffer eller skabe og håndteres med rene hænder. Der stilles ikke særlige infektionshygiejniske krav til opbevaring eller rengøring af service, der anvendes af personalet i lokale personalerum.

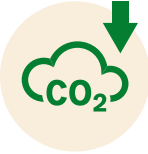
ARBEJDSMILJØ:

Et reduceret forbrug af engangsservice vil spare arbejdsgange i form af – for eksempel mindre behov for affaldshåndtering, færre varebestillinger og mindre lagerhåndtering. Disse opgaver vil dog blive erstattet af andre, såsom tungere løft, opfyldning og tømning af opvaskemaskiner mv. Det betyder, at en reduktion i brugen af engangsservice kan føre til flere fysisk krævende opgaver i kontoret eller afdelingen.

MILJØ OG KLIMA:

Region Midt og Miljøstyrelsen har analyseret miljøbelastningen ved brug af engangsservice (EPS-krus og papkrus) sammenlignet med flergangsservice (porcelæn og plast). Beregningerne viser, at en overgang fra engangs- til flergangsservice har et stort potentiale for at reducere både CO₂-aftrykket og affaldsmængden over en periode på ét år. Derudover peger analysen på en økonomisk besparelse over en treårig periode.

Kilde: <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2020/06/978-87-7038-193-2.pdf%20>

 CO₂ 29,5 CO ₂ reduktion <i>CO₂-udledningen svarer til produktionen af 109 standard bærbare computere</i>	 Affald 2.710 ton affaldsreduktion	 Økonomi Økonomisk besparelse
---	--	---

ERFARINGER MED INDSATSEN:

"I Fertilitetsklinikken har vi besluttet at stoppe brugen af engangsservice og i stedet udelukkende anvende flergangsservice både til vores patienter og personale. Det har en positiv indflydelse for os alle at arbejde med den grønne omstilling og være med til at gøre en forskel i forhold til klimabelastning. Samtidig giver det en øget kvalitetsoplevelse at anvende flergangsservice fremfor pap- og plastiks-service – derudover har vi sparet penge".

KONTAKT:

Fertilitetsklinik, Herlev og Gentofte Hospital

Genbrugsplatform

KORT INTRODUKTION

Genbrugsplatformen er en online portal til formidling af genbrugsmøbler i regionen, men rummer også andre brugte genstande, såsom medicoteknisk udstyr. Alle hospitaler og virksomheder i Region Hovedstaden har adgang til platformen og kan herfra rekvirere genbrugsmøbler helt gratis. Møblerne opbevares på Genbrug og Donations lageret og fragt til den nye ejer er ligeledes uden omkostninger.

SÅDAN GØR I:

1. Har I behov for nye møbler – eller har I møbler i overskud, som ikke længere bliver brugt?
2. Tjek først Genbrugsplatformen for at se, om jeres behov kan dækkes med brugte møbler. Bestil samtidig afhentning af de møbler, I ikke længere har brug for, så andre kan få glæde af dem
3. Hvert hospital og virksomhed i regionen har et unikt brugernavn og login, som skal benyttes for at få adgang til Genbrugsplatformen. Loginoplysninger kan findes på intranettet
4. Du kan åbne Genbrugsplatformen via linket i den elektroniske udgave af Den Grønne Håndbog.

HYGIEJNE:

Ud over eventuelle designkrav på dit hospital eller virksomhed, skal I også tage stilling til hygiejnekrav i det miljø, hvor møblerne skal anvendes.

Krav til hygiejne deles op i tre kategorier:

1. Møbler til administrationsmiljøer
2. Møbler til kontorer i behandlingsområder, venturum og psykiatriske afdelinger
3. Møbler til ambulatorier, kliniske afdelinger og lignende.

Se en detaljeret oversigt på Intranet.

ARBEJDSMILJØ:

Arbejds miljøet vil ikke blive påvirket, da arbejdsgangen er uændret i forhold til levering uanset om det er et brugt møbel eller et nyt møbel fra en leverandør.

ANDET:

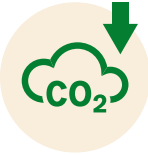
Der kan være særlige krav til designlinjen på dit hospital eller din virksomhed. Derfor er det vigtigt, at du sætter dig grundigt ind i disse designkrav, inden du bestiller møbler fra Genbrugsplatformen. Hvis du er i tvivl, så kontakt din nærmeste leder.

Kun produkter, der opfylder regionens sikkerheds- og hygiejnekrav, vil blive genbrugt.

MILJØ OG KLIMA:

Ved at genbruge møbler mindsker vi behovet for at købe nye, hvilket både bidrager til økonomiske besparelser samt reducerer miljøbelastning og affaldsmængde.

For hvert genbrugsmøbel spares der i gennemsnit:

 CO₂ 35 kg CO ₂ reduktion	 Affald 15 kg affaldsreduktion
---	--

Du kan læse mere om håndbogen på Intranettet ved at søge på "Den Grønne Håndbog"

HAR DU SPØRGSMÅL TIL DEN GRØNNE HÅNDBOG, KAN DU KONTAKTE GROENREGION.CENTER-FOR-OEKONOMI@REGIONH.DK

Kemi i plastmaterialer

PVC OG FTALATER

KORT INTRODUKTION

PVC anvendes i en række produkter til klinisk brug og indeholder ofte blødgørere af typen ftalater. Selvom flere ftalater er klassificeret som kræftfremkaldende eller skadelige for arveanlæg og forplantningsevne, er deres anvendelse i medicinsk udstyr fortsat tilladt. Der er dog mærkningspligt for de ftalater, der er klassificeret som sundhedsskadelige. Ftalaterne kan diffundere ud af PVC-materialet og dermed udgøre en risiko for både patienter og personale. Børn er særligt sårbare over for denne påvirkning.

SÅDAN GØR I:

1. Kortlæg, hvilke produkter I anvender, som potentielt indeholder PVC – typisk bløde plastartikler. Kig efter mærkninger på emballagen. Se eksempler på næste side
2. Undersøg, om der findes PVC- og ftalatfrie alternativer. Leverandøren kan oplyse dette, eller du kan finde en oversigt over produkter med ftalater i onlineudgaven af Den Grønne Håndbog
3. Vurder, om produktet kan udskiftes uden testforløb. Nogle produkter kræver en test af funktionaliteten for at sikre patientsikkerheden
4. Informér relevante aktører om det nye produkt – fx via nyhedsbrev, personalemøde eller anden intern kommunikation. Husk også at give besked til afdelingens brikansvarlige.

FAKTA:

De fleste kliniske produkter som indeholder ftalater, er ikke udbudsvarer. Det betyder, at disse produkter ofte anvendes af enkelte afdelinger, som selv vælger deres lokale løsninger. Derfor kan det være vanskeligt helt at undgå indkøb af produkter med ftalater. I mange tilfælde findes der desværre ingen egnede alternativer.

ARBEJDSMILJØ:

Ved håndtering af kliniske produkter indeholdende ftalater er der en potentiel risiko for at personalet kan blive udsat for kemi. En udskiftning til PVC- og ftalatfrie alternativer kan være med til at minimere den sundhedsrisiko, der er forbundet med arbejdet.

PATIENTSIKKERHED:

Brug af produkter, der indeholder PVC og/eller ftalater, kan medføre en potentiel sundhedsrisiko for patienterne – samtidig med, at de modtager behandling. Ufødte børn, for tidligt fødte og små børn er særligt sårbare over for denne påvirkning.

MILJØ OG KLIMA:

Produktionen af PVC medfører en betydelig miljøbelastning og udgør en potentiel sundhedsrisiko for både ansatte i produktionen og beboere i nærheden af produktionsanlæggene. Derudover er både bortskaffelse og genanvendelse af PVC forbundet med væsentlige miljømæssige udfordringer.

 <i>Dette ikon viser, at et produkt er fremstillet af – eller indeholder – PVC</i>	 <i>I dette tilfælde er det det klassificerede stof DEHP, der ofte anvendes som blødgører i PVC-produkter</i>
--	---

KONTAKT:

Juliane Marie Centret, Anæstesi- og Operationsklinikken, Rigshospitalet

REFERENCER SAMT LINKS FOR YDERLIGERE INFORMATION:

[2021-06-23-PVC-briefing-FINAL.pdf](#)

[2023-05-Towards-PVC-free-healthcare.pdf](#)

<https://laegemiddelstyrelsen.dk/da/udgivelser/2015/vejledning-til-regioner-og-kommuner-om-reduktion-af-ftalater-ved-indkoeb-af-medicinsk-udstyr/~media/ABBB1032ABE942EAAE1041284401FB16.ashx>

Klinisk risikoaffald

KORT INTRODUKTION

Region Hovedstaden anvender årligt omkring en stor mængde beholdere til klinisk risikoaffald. Ifølge gældende regler for affaldshåndtering må disse beholdere kun anvendes én gang, hvorefter de indsamles og sendes direkte til forbrænding. Overgangen til nye beholdere fremstillet af genanvendt plast og pap er derfor et vigtigt skridt mod den grønne omstilling.

SÅDAN GØR I:

1. Der kan opstå tvivl om korrekt bortskaffelse af fx utensilier, poser med kropsvæsker og tom emballage. Få det fulde overblik på Intranettet:
Service > Affald, genbrug og donation > Affald > Affaldstyper
2. Som alternativ til plastbeholdere findes papbeholdere, som kan anvendes til ikke-stikkende og ikke-dryppende klinisk risikoaffald. Papbeholdere skal altid anvendes sammen med en innerliner – en tyk plastpose, der forhindrer fugtgennemtrængning, hvilket er vigtigt for sikker transport. Undersøg, om papbeholdere kan bruges i jeres klinik
3. Vurder, om den rette beholderstørrelse anvendes til formålet, og om beholderne fyldes korrekt op i henhold til anbefalingerne
4. Informér relevante medarbejdere om de nye beholdere – fx via nyhedsbrev eller personalemøde. Husk også at informere den brikansvarlige, så der kan oprettes en ny brik med varenumre på de nye beholdere, og evt. fjernes gamle varenumre fra tidligere beholdere.

FAKTA:

25 liter: (Mål: 236x236x442 mm.)

40 liter: (Mål: 300x300x445 mm.)

Innerliner til 40 liter:

50 liter: (Mål: 286x386x482 mm.)

OBS: Papbeholderne på 25L og 50L passer ikke altid under alle arbejdsborde på grund af deres højde.

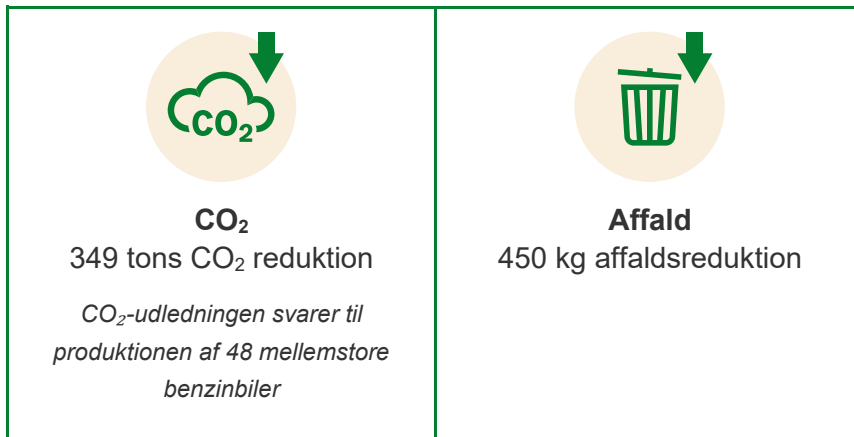
ARBEJDSMILJØ:

Arbejds miljøet påvirkes ikke, da arbejdsgangene ved afhentning af klinisk risikoaffald forbliver uændrede – uanset om beholderne er lavet af plast, genanvendt plast eller pap.

MILJØ OG KLIMA:

Med overgangen til nye beholdere i genanvendt plast og pap kan vi på regionsplan reducere vores klimaaftryk med hele 349 tons CO₂. Skiftet fra plastbeholdere til papbeholdere alene giver en CO₂-besparelse på 32 % – samtidig koster papbeholderne kun omkring halvdelen af plastbeholderne i tilsvarende størrelser. Papbeholderne vejer desuden mindre, hvilket medfører en yderligere affaldsreduktion på 450 kg ved blot at udskifte produktet.

Ændringen fra beholdere i virgin plast til beholdere i genanvendt plast og pap resulterer således i markante forbedringer i forhold til CO₂, affald og økonomi.

ERFARINGER MED INDSATSEN:

"Personalet er glade for de nye kasser, da de er meget nemmere at samle, lukke og løfte. Man skal dog være forsigtig, da man kan skære sig på pappet.

Til sammenligning var de tidligere affaldsspande til klinisk risikoaffald både tunge og besværlige at lukke. En sidegevinst udover det miljømæssige er også, at de er væsentlig billigere end de gamle i plast. Så på vores afdeling er vi meget tilfredse".

KONTAKT:

Klinisk Immunologisk Afdeling, Nordsjællands Hospital

Lejepapir

KORT INTRODUKTION

Lejepapir anvendes i dag bredt i hele Regionen til afdækning af lejer ved forskellige undersøgelser. Der er et stort potentiale for både at reducere det samlede forbrug og samtidig erstatte en større del af det resterende lejepapir med et mere miljøvenligt alternativ.

SÅDAN GØR I:

1. Ud fra den gældende VIP-vejledning kan I vurdere, om lejepapir er nødvendigt i jeres patientforløb. OBS: Ved undersøgelser uden lejepapir bør I være særligt opmærksomme på at beskytte lejet fra patienters sko, bælt m.m.
2. Hvis I har patientforløb både med og uden behov for lejepapir, kan I overveje at skelne mellem, hvornår lejepapir skal anvendes for hvert enkelt forløb
3. Ved behov for lejepapir anbefales det at anvende produkter uden plastik på bagsiden, især til undersøgelser, hvor der som udgangspunkt ikke forventes forurening med blod eller sekret/ekskret
4. Lejebetræk skal altid rengøres med en for-doseret rengøringsklud mellem hver patient. Ved forurening med blod eller sekret/ekskret skal der efterfølgende desinficeres med sprit- eller klorholdigt desinfektionsmiddel
5. Informér den brikansvarlige, så der kan oprettes en brik med varenummer på det hvide lejepapir, og eventuelt fjernes brikken med det blå lejepapir.

FAKTA:

Hvidt lejepapir (50 cm)

Hvidt lejepapir (60 cm)

Hvidt lejepapir (70 cm)

HYGIEJNE:

I VIP-vejledningen kan du finde information om, hvornår det er hygiejnisk forsvarligt at undlade lejepapir, samt hvornår det anbefales at bruge det hvide lejepapir uden plast eller det blå med plast. Læs mere i VIP under afsnittet: "Generelle infektionshygiejniske forholdsregler for sundhedspersonale."

ARBEJDSMILJØ:

Et reduceret forbrug af lejepapir vil spare arbejdsgange for både klinikerne, den opfyldningsansvarlige og portøren, der henter affald. Derudover vil det også være en fordel med færre stræk og buk ved et reduceret forbrug af lejepapir.

MILJØ OG KLIMA:

En reduktion i forbruget af lejepapir medfører den største besparelse på både affaldsmængde og CO₂-udledning, da vi helt kan undgå et forbrug, vi har i dag. Desuden medfører udskiftningen af det blå lejepapir med plast til det hvide lejepapir en betydelig miljømæssig, affaldsmæssig og økonomisk besparelse, som beregningerne også viser.

 CO₂ 47% CO ₂ reduktion	 Affald 24% affaldsreduktion	 Økonomi 36% økonomisk besparelse
---	--	---

ERFARINGER MED INDSATSEN:

"I Afdeling for Røntgen og Skanning vurderer vi, hvilke patientforløb der kræver lejepapir, og i hvilke forløb vi kan undvære det. I de tilfælde, hvor vi ikke kan undvære lejepapiret, er vi begyndt at anvende det hvide lejepapir uden plastik og har dermed næsten udfaset brugen af det blå lejepapir.

Det har en positiv betydning for vores medarbejdere at bidrage til den grønne omstilling og være med til at reducere regionens klimabelastning. Derudover er der også fordele for det fysiske arbejdsmiljø, da vi undgår unødige bøj og stræk ved anvendelsen af lejepapir".

KONTAKT:

Afdeling for Røntgen og Skanning 2023, Rigshospitalet

Markeringspen

KORT INTRODUKTION

Markeringspenne og tuscher anvendes i forskellige kliniske arbejdsgange, for eksempel ved optegning i forbindelse med allergiudredning samt forud for procedurer som operative indgreb, stomianlæggelse og lignende.

SÅDAN GØR I:

1. Overvej, om markeringspen kan genbruges til samme patient til markering og optegning på intakt hud. Sterile markeringspen skal anvendes ved sterile procedurer, mens usterile penne kun må genbruges til samme patient. Hvis dette ikke er muligt, følg de næste punkter
2. Vælg den mindste og tyndeste tusch, du kan arbejde med – jo mindre materiale, desto bedre. Overvej også, om tuschen kan genbruges til samme patient eller sendes med patienten videre i deres forløb
3. Fjern store og tykke markeringspen eller tuscher fra sortimentet, hvis de kan undværes
4. Informér den brikansvarlige om det nye produkt, så brikken kan opdateres.

FAKTA:

Markeringspenne findes i flere varianter og størrelser, som kan fremsøges i SAP.

HYGIEJNE:

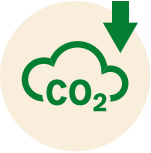
Steril markeringspen anvendes til sterile procedurer. Markering og optegning med usteril pen anvendes kun til samme patient og kan anvendes flere gange, så længe der kun tegnes på hel hud.

ANDET:

For at forebygge krydskontaminering skal de gældende VIP-vejledninger altid følges. Af hensyn til patientsikkerheden anbefales det at anvende en markeringspen, der er godkendt til formålet.

MILJØ OG KLIMA:

Beregninger viser potentialet ved at udskifte 1000 stk. af eksisterende markeringspenne med 1000 stk. markeringspenne i en mindre udgave.

 CO₂ 39 kg CO₂ reduktion <i>CO₂-udledningen svarer til 39 kg ristede kaffebønner</i>	 Affald 6,5 kg affaldsreduktion
--	--

KONTAKT:

Ortopædkirurgisk Operation 754, Amager og Hvidovre Hospital

Medicinbægre

KORT INTRODUKTION

Der anvendes dagligt store mængder medicinbægre, som ikke kan undværes. Dog er det muligt at reducere CO₂-aftrykket og affaldsmængden ved at vælge mere miljøvenlige alternativer. Der findes nu to alternativer til det nuværende medicinbæger i plastik:

- Et bio-bæger lavet af upcyclede sukkerrørsmateriale, som kan anvendes til både piller og flydende medicin
- Et bæger i papir, som kan anvendes til piller

SÅDAN GØR I:

1. Vurder og beslut, om I kan anvende ét eller begge af de miljøvenlige medicinbægre
2. Overvej, om papirbægeret kan bruges til piller, og bio-bægeret til flydende medicin – dette vil give den største CO₂-reduktion
3. Informer kollegerne om de nye medicinbægre og den ændrede arbejdsgang – især hvis I vælger at benytte begge typer
4. Informer den brikansvarlige, så I kan få udskiftet jeres brik og få tilføjet det/de nye varenumre.

FAKTA:

Skriv *medicinbæger* i søgefeltet i SAP for at se alle varianter.

OBS: Der findes ikke tilhørende låg til papirbægeret. Nogle afdelinger er glade for at anvende låget, som passer til bio-bægeret.

HYGIEJNE:

Der sker ingen ændringer i arbejdsgangene, og medicinbægrene er fortsat til engangsbrug. Derfor medfører udskiftning til de nye medicinbægre ikke en øget infektionsrisiko.

ARBEJDSMILJØ:

Der er ikke umiddelbart arbejdsmiljømæssige fordele eller ulemper ved initiativet.

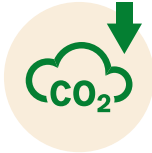
PATIENTSIKKERHED:

Brugen af forskellige medicinbægre til henholdsvis piller og flydende medicin kan medføre risiko for forveksling. Hvis et papirbæger, som kun er egnet til piller, ved en fejl anvendes til væske, kan det medføre lækage. Dette kan resultere i, at patienten ikke modtager korrekt medicindosering. For at undgå sådanne utilsigtede hændelser er det vigtigt at etablere tydelige arbejdsgange, der sikrer korrekt valg af bæger. På den måde understøttes patientsikkerheden bedst muligt.

MILJØ OG KLIMA:

Produktionen af bio-bægre belaster miljøet betydeligt mindre end plastikbægre – især i produktionsfasen. Den mest bæredygtige løsning, både miljømæssigt, affaldsmæssigt og økonomisk, er at anvende papirbægre til piller og bio-bægre til flydende medicin.

Beregningerne er baseret på en udskiftning af 5000 stk. plastik medicinbægre med 5000 stk. papir medicinbægre.

 CO₂ 31% CO ₂ reduktion	 Affald 47% affaldsreduktion	 Økonomi 23% økonomisk besparelse
---	--	---

ERFARINGER MED INDSATSEN:

“At være med til at teste nye produkter, som er for et bedre miljø, var en spændende mulighed. Jeg har testet papirmedicinbægret til både yngre og ældre indlagte patienter. Til den ældre patient kan det være lidt udfordrende med papirversionen som skal tilvænnenes. Det er fantastisk, at papbægret kom med som et ekstra eller alternativt supplement. Når der f.eks. skal dispenseres flydende oral medicin, vil det nok være papversionen jeg tænker man vil foretrække. Med begge muligheder tror jeg nemt man vil kunne ændre fra de mange plastik engangs medicinbægre til disse to meget mere miljøvenlige muligheder. Jeg er sikker, på det vil blive mødt af både patienter og medarbejdere med stor forståelse og velvilje til forandringen. Jeg vil opfordre til at få forandringen iværksat på de afsnit, hvor jeg har min gang, i samarbejde med de forskellige ledelser. Sammen skal vi gøre en forskel også for vores miljø”.

KONTAKT:

Klinisk Farmaceutisk Service, Amager og Hvidovre Hospital

Medicindoseringsæsker

KORT INTRODUKTION

Der bruges dagligt store mængder engangsmedicindoseringsæsker i Region Hovedstaden. Selvom de er uundværlige, er det muligt at reducere både CO₂-aftryk og affaldsmængde ved at skifte til en mere miljøvenlig variant fremstillet af pap i stedet for plastik.

De nye doseringsæsker i pap er blevet testet i forskellige afdelinger og specialer på regionens hospitaler og har vist sig at fungere godt i mange kliniske sammenhænge.

OBS: De papbaserede doseringsæsker er ikke godkendt til udskrivninger, hvor der er behov for hjemmesygepleje til medicinadministration. Dette skyldes, at æsken ikke kan genlukkes efter åbning.

SÅDAN GØR I:

1. Identificér hvilke patientforløb, der med fordel kan overgå til brug af den miljøvenlige doseringsæske i pap. Husk, at æsken ikke må anvendes ved udskrivninger, hvor hjemmesygeplejen skal håndtere medicinen
2. Print foldemanualen og laminér den, så den er synlig og nem at finde i medicinrummet
3. Vær opmærksom på, at æsken foldes korrekt – følg foldemanualens anvisninger nøje for at sikre funktionaliteten
4. Sørg for, at alle relevante medarbejdere kender arbejdsgangen og foldeteknikken. Det kan formidles via personalemøder og/eller et internt nyhedsbrev
5. Informer jeres brikansvarlige, så der kan oprettes en ny brik med varenummer på de miljøvenlige æsker, og eventuelt fjernes brikken med de tidligere anvendte plastæsker.

FAKTA:

Skriv *doseringsæske* i søgefeltet i SAP for at se alle varianter.

HYGIEJNE:

Plastdispenseren skal håndteres og opbevares rent. Den skal rengøres dagligt, enten i en vaskedekontaminator, eller med en for-doseret rengøringsklud.

ARBEJDSMILJØ:

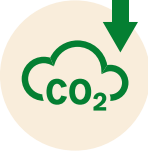
Testforløbene viste, at tidsforbruget ved at folde en papdoseringsæske svarer til det at samle en plastæske. I starten kan det kræve lidt øvelse at lære foldeteknikken, men den bliver hurtigt rutine.

PATIENTSIKKERHED:

Brugen af papdoseringsæsker kræver, at man anvender korrekt foldemetode og dispenseringsteknik samt kontrollerer, om der ligger medicin tilbage i æsken efter dispensering. Det er afgørende at være opmærksom på disse risici og sikre, at personalet er grundigt oplært i korrekt anvendelse for at opretholde patientsikkerheden.

MILJØ OG KLIMA:

Ved at overgå til den nye medicindoseringsæske i pap er det på længere sigt muligt at spare CO₂ samt reduktion af den samlede affaldsmængde. Beregningerne er baseret på en udskiftning af 500 stk. plastik doseringsæsker med 500 stk. pap doseringsæsker.

 CO₂ 5,5 kg CO ₂ reduktion <i>CO₂-udledningen svarer til en besparelse på 2 poser formalet og ristede kaffebønner</i>	 Affald 5,5 kg affaldsreduktion	 Økonomi
---	---	---

ERFARINGER MED INDSATSEN:

"Som afdeling er vi glade at have deltaget i testforløbet af miljøvenlige medicin doseringsæsker. Det var en vellykket test med et skridt mod en mere bæredygtig fremtid, som er motiverende både for vores personale og patienter".

KONTAKT:

Afd. for Kvindesygdomme, Graviditet og Fødsler, Herlev og Gentofte Hospital

Nyrebakker

KORT INTRODUKTION

Nyrebakker anvendes i mange forskellige sammenhænge, såsom prøvetagning, PVK-anlæggelse, organisering på sengestuen og andre kliniske procedurer.

Ved at reducere brugen af nyrebakker – enten ved helt at undvære dem og i stedet anvende procedureborde, vælge flergangsnyrebakker eller mere miljøvenlige varianter – er der et stort potentiale for at mindske klimabelastning, affaldsmængde og omkostninger.

SÅDAN GØR I:

1. Kortlæg procedurer/arbejdsgange, hvor I anvender nyrebakker
2. Overvej, om nyrebakken helt kan undværes ved at bruge et eksisterende procedurebord/rullebord i stedet. Hvis ikke, vurder om en flergangsnyrebakke kan bruges. Denne skal kunne vaskes mellem hver brug. Hvis vask ikke er muligt, så overvej at bruge en mindre engangsnyrebakke i stedet for den store
3. Hvis I vælger flergangsnyrebakker, skal I sikre, at der er en instrumentopvaskemaskine til rådighed (se hygiejnevejledningen). Derefter vurderes det nødvendige antal nyrebakker til indkøb
4. Det er muligt at bruge flere varianter parallelt – flergangs, engangs og procedurebord. Husk at informere kollegaer om korrekt brug og rengøring
5. Bestil nyrebakkerne i SAP. Informer brikansvarlig, så der kan oprettes nye brikker med varenummer på de nye nyrebakker, og de gamle kan fjernes

FAKTA:

Nuværende Nyrebakke (250 x 150 x 45 mm)

Mellem Nyrebakke/Meditainer (225 x 135 x 19 mm)

Lille Nyrebakke/Meditainer (180 x 90 x 19 mm)

Flergangs Nyrebakke i stål (250 x 140 x 40 mm)

HYGIEJNE:

Rengøring af flergangsnirebakken skal foretages efter brug. Nirebakken vaskes i instrumentvaskemaskine og kan tåle maks 135 grader.

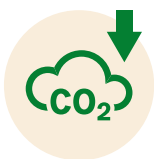
Obs flergangsnirebakken må ikke anvendes til urin og afføring eller rengøres i bækkenkoger.

ARBEJDSMILJØ:

Et reduceret forbrug af nirebakker og/eller overgang til mindre nirebakker vil medføre mindre affald og dermed færre tømninger af affaldsspande på patientstuen og i skyllerummet. De reducerede engangsprodukter erstattes af arbejdsgange, hvor man i stedet skubber eller trækker procedurebordet og vasker flergangsnirebakkerne.

MILJØ OG KLIMA:

En reduktion i forbruget af engangsnirebakker ved i stedet at anvende procedurebord eller flergangsnirebakke giver den største reduktion i både affaldsmængde og CO₂-udledning, da vi minimerer det nuværende forbrug. Også udskiftning til mindre engangsnirebakker bidrager positivt. Beregninger baseret på én afdelings 5-årige forbrug på 37.875 store engangsnirebakker (250x150x450 mm), som erstattes af 18 flergangsnirebakker i stål, viser markante besparelser – vask af flergangsnirebakker er inkluderet. Besparelserne øges yderligere på længere sigt, da flergangsnirebakkerne kan holde i mange år.

CO₂

1600 kg CO₂ reduktion over 5 år

*CO₂-udledningen svarer til
produktionen af to 40" fladskærms-tv*

Affald

7600 kg affaldsreduktion over 5 år

Økonomi

12.000 kr. økonomisk
besparelse over 5 år

ERFARINGER MED INDSATSEN:

"Arbejdet med grøn omstilling er en vigtig dagsorden i vores hverdag og vi er nysgerrige på at teste nye mere miljøvenlige produkter. Vi har bl.a. testet nogle mindre bakker som erstatning for de vanlige nyrebakker, da der er potentiale for en reduktion i miljøbelastning og affaldsmængde eftersom det er et mindre produkt. Det kræver nogle gange en tilvænning at ændre produkter, som vi har anvendt i mange år og egentlig er glade for. Men med fokus på den grønne omstilling er vi villige til at prøve nye arbejdsgange og det har været en øjenåbner for os, at vi skal være obs på hvad vi reelt har brug for og ikke bare bruger det vi altid har brugt. Vi anvender de nye mindre nyrebakker til bl.a. opbevaring af personlige ejendele".

KONTAKT:

Afdeling for Røntgen og Skanning 2023, Rigshospitalet

Operationstæppe

KORT INTRODUKTION

Operationstæpper anvendes dagligt i store mængder og kan ikke undværes. Der er mulighed for at reducere CO₂ aftrykket og affaldsmængden ved at anvende et mindre operationstæppe, hvor det vurderes muligt.

SÅDAN GØR I:

1. Vurder og beslut, hvilke patientforløb der kan anvende et mindre operationstæppe
2. Opdater VIP-vejledningen med den nye anbefaling eller retningslinje
3. Informer den brikansvarlige, så der kan oprettes en brik med varenummer på det mindre operationstæppe
4. Informer servicepersonalet om den nye arbejdsgang, hvis de er ansvarlige for klargøring til operationer.

FAKTA:

Mindre operationstæppe; Engangstæppe størrelse 130x110 cm

Nuværende operationstæppe; Engangstæppe størrelse 220x150cm

HYGIEJNE:

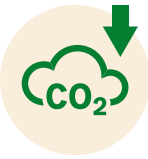
Ved at anvende et operationstæppe, der passer til patientens behov, undgår man, at tæppet er for stort og kommer i berøring med gulvet, hvilket mindsker risikoen for kontaminering.

ARBEJDSMILJØ:

Anvendelse af mindre operationstæpper, hvor det er muligt, har ingen umiddelbare arbejdsmiljømæssige konsekvenser. Dog kan det medføre flere arbejdsgange for den brikansvarlige, som skal holde styr på et ekstra produkt, der skal bestilles og fyldes op. Til gengæld vil brugen af mindre tæpper bidrage til en reduktion i affaldsmængden, hvilket er en fordel.

MILJØ OG KLIMA:

Beregningerne er baseret på en udskiftning af 500 stk. store operationstæpper med 500 stk. små operationstæpper.

 CO₂ 445 kg CO₂ reduktion <i>CO₂-udledningen svarer til en flyvetur fra København til Malaga</i>	 Affald 64 kg affaldsreduktion	 Økonomi 32% økonomisk besparelse
--	---	--

Du kan læse mere om håndbogen på Intranettet ved at søge på "Den Grønne Håndbog"

HAR DU SPØRGSMÅL TIL DEN GRØNNE HÅNDBOG, KAN DU KONTAKTE GROENREGION.CENTER-FOR-OEKONOMI@REGIONH.DK

Patientlabels

KORT INTRODUKTION

Dagligt kasseres mange ubrugte patientlabels, da flere afdelinger printer flere labels end nødvendigt. Unødvendigt print belaster både miljøet og medarbejdernes tid. Ved at reducere forbruget af labels kan vi spare CO₂, mindske affald, og samtidig opnå økonomiske besparelser samt frigøre tid for personalet.

SÅDAN GØR I:

1. Overvej, om der er patientforløb, hvor I helt kan undvære at printe labels. Måske printes der ud af rutine og ikke nødvendigvis af behov. Husk at undersøge om der kunne være andre i patientforløbet, som bruger de labels du printer
2. Genbrug etiketter, når det er muligt. Hvis I fx printer PTB (prøvetagningsetiketter) til blodprøver, kan I bruge disse med navn og CPR-nummer i stedet for at printe separate patientlabels
3. Udarbejd en handleplan for implementering i afdelingen og eventuelt i samarbejde med andre relevante afdelinger.

FAKTA:

Patientregistreringsetiketter kan fremsøges i SAP

ARBEJDSMILJØ:

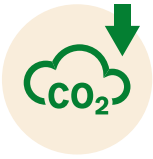
Der er ikke umiddelbart arbejdsmiljømæssige fordele eller ulemper ved initiativet.

PATIENTSIKKERHED:

Undersøg, om det er muligt at undvære labels i det enkelte patientforløb, uden at gå på kompromis med patientsikkerheden. Sørg altid for, at sikker patientidentifikation opretholdes, og vurder nøje, om identifikationen kan ske på en pålidelig måde uden brug af ekstra labels. Patienternes sikkerhed skal altid prioriteres højest, også når der implementeres ændringer i arbejdsgange for at reducere labelforbruget.

MILJØ OG KLIMA:

Ved at reducere brugen af patientlabels mindskes afdelingens miljøbelastning gennem lavere forbrug af strøm, toner og labelark. Samtidig reduceres affaldsmængden, og der opnås økonomiske besparelser.

 CO₂ 15 kg CO ₂ reduktion ved 500 stk. <i>CO₂-udledningen svarer til 17 liter økologisk letmælk</i>	 Affald 5,2 kg affaldsreduktion ved 500 stk.	 Økonomi Økonomisk besparelse
---	--	---

Du kan læse mere om håndbogen på Intranettet ved at søge på "Den Grønne Håndbog"

HAR DU SPØRGSMÅL TIL DEN GRØNNE HÅNDBOG, KAN DU KONTAKTE GROENREGION.CENTER-FOR-OEKONOMI@REGIONH.DK

Plastik sengeovertræk

KORT INTRODUKTION

Initiativet har til formål at reducere brugen af plastiksengeovertræk, som i dag anvendes rutinemæssigt på alle rene hospitalssenge, juniorsenge og vugger.

SÅDAN GØR I:

1. Kortlæg, hvilke hospitalssenge der transporteres direkte fra sengevasken til en patientstue uden ophold på fællesarealer
2. Inddel området ved sengevasken i to zoner: én til senge, der skal direkte ind på patientstue (uden plastikovertræk), og én til senge, der skal placeres midlertidigt på fællesarealer (med plastikovertræk)
3. Stop brugen af plastiksengeovertræk på de senge, der transporteres direkte ind på en patientstue
4. Informer de berørte afdelinger og relevante personalegrupper om ændringen

HYGIEJNE:

Når (opredte) senge transporteres direkte fra sengeredning til patientstue er det hygiejnisk forsvarligt at transportere uden plastik sengeovertræk. Alle senge der opbevares på fællesarealer skal fortsat tildækkes. Senge der først redes op på stuen kan altid fragtes uden overtræk.

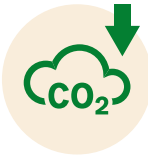
ARBEJDSMILJØ:

Et reduceret forbrug af plastiksengeovertræk kan sænke de fysiske arbejdskrav og medføre færre belastende arbejdsstillinger, som fx buk, vrid og stræk.

Derudover bidrager initiativet til tidsbesparelser for personalet – både ved på- og aftagning af overtræk, samt ved håndtering af ruller i varemottagelsen og bortskaffelse af brugt plast.

MILJØ OG KLIMA:

Der er betydelige miljømæssige fordele ved at reducere brugen af plastiksengeovertræk, hvor det er muligt. Beregninger viser, at blot en reduktion på én rulle – svarende til 95 plastikovertræk – har en målbar effekt på CO₂-udledning, affaldsmængde og økonomi.

 CO₂ 37 kg CO₂ reduktion <i>CO₂-udledningen til 1.200 kg ristede kaffebønner, formålet.</i>	 Affald 11 kg affaldsreduktion	 Økonomi Økonomisk besparelse
--	---	--

ERFARINGER MED INDSATSEN:

"Vi har i løbet af det seneste års tid reduceret forbruget af plastiksengeovertræk markant og bruger det i dag kun i få tilfælde. Alle medarbejderne er meget opmærksomme på de nye arbejdsgange, som vi har implementeret for at reducere forbruget af plastiksengeovertræk. Vi har vundet noget ekstra tid, som vi kan bruge på andre ting og vi slipper også for unødige buk og stræk, som der er ved at dække sengene med plastik. Når vi kommer kørende med hospitalssenge rundt i huset, så er der også kun positiv opbakning fra plejepersonale, da de ligeledes oplever at spare tid ved at fjerne plastikken og samtidig er med til at gøre en forskel for den grønne omstilling. Vi står nu et sted, hvor vi er glade og stolte over at være med til at reducere regionens klimabelastning".

KONTAKT:

Facility Management Afdeling, Nordsjællands Hospital

Procedurepakker

KORT INTRODUKTION

Dette initiativ har fokus på at optimere indholdet i procedurepakkerne med henblik på at reducere spild og miljøbelastning. Der er potentiale for forbedring ved at tilpasse indholdet bedre til det reelle behov, erstatte engangsprodukter med flergangsvarianter, vælge mere miljøvenlige materialer samt reducere eller undgå produkter med kemikalier som blødgørere (fx ftalater).

SÅDAN GØR I:

1. Kortlæg, om der regelmæssigt kasseres artikler fra procedurepakkerne efter brug. Gentagen kassation kan indikere, at pakkens indhold ikke stemmer overens med afdelingens behov
2. Er jeres procedurepakke kundetilpasset? Hvis ja, har I mulighed for at ændre sammensætningen af indholdet i samarbejde med leverandøren
3. Tag kontakt til leverandøren og følg nedenstående vejledning ved behov for ændringer
4. Husk at opdatere jeres VIP-vejledning og/eller fremstillingskort, så de afspejler den nye arbejdsgang og det justerede indhold i procedurepakken.

FAKTA:

Procedurepakker anvendes bredt i regionen og er en fast del af mange kliniske arbejdsgange. Nogle pakker er specialtilpassede til specifikke afdelinger eller fagområder, mens andre er udformet som generelle standardpakker, der kan anvendes på tværs af specialer.

VEJLEDNING:

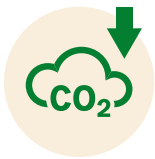
1. Undlad komponenter, der ikke anvendes rutinemæssigt – de skaber unødvendigt spild
2. Overvej om visse komponenter bruges af vane, uden at de reelt er nødvendige
3. Inkludér komponenter, som alligevel plukkes hver gang fra hylderne – det sparer tid og reducerer affald
4. Reducer emballagemængden i kittet
5. Vurder om enkelte komponenter kan udskiftes med flergangsprodukter, hvis hygiejne og funktionalitet tillader det
6. Vælg miljøvenlige alternativer - udskift f.eks. hård plast med papir eller pap, hvor det er muligt
7. Efterspørg produkter uden klassificerede ftalater (se efter pht-logoet – disse stoffer er mærkningspligtige)
8. Undgå engangselektronik - brug genanvendelige elektroniske produkter, hvor det er praktisk og sikkert
9. Efterspørg plast uden farvestoffer – det reducerer brug af kemikalier og forbedrer genanvendelsesmulighederne.

HYGIEJNE:

Færre åbninger af emballage reducerer risikoen for kontaminering. Ved at samle nødvendige komponenter i én procedurepakke mindskes antallet af kontaktpunkter og åbninger, hvilket styrker infektionsforebyggelsen og bidrager til højere patientsikkerhed.

MILJØ OG KLIMA:

Procedurepakker kan reducere mængden af emballage, da flere artikler samles i én pakke. Ved at undgå overskydende komponenter, som ikke anvendes hver gang, mindskes både affald og ressourceforbrug. Det giver mulighed for væsentlige reduktioner i CO₂-aftryk, affaldsmængde og omkostninger. En optimeret procedurepakke understøtter både bæredygtighed og effektivitet i det kliniske arbejde.

	
CO₂ ? kg CO ₂ reduktion	Affald ? kg affaldsreduktion

KONTAKT:

Afdeling for Bedøvelse, operation og intensiv terapi – OP1, Herlev og Gentofte Hospital

Reduktion af plastikposer i små affaldsspande

KORT INTRODUKTION

Små affaldsspande er nødvendige for at man kan komme af med skrald. Men behøver vi så mange? Små affaldsspande på f.eks. kontorer ses ofte med usorteret indhold som f.eks. restaffald, plastik og papir. Spandene tømmes ofte af pleje- eller servicepersonale selvom de ikke er fyldte, hvormed der kommer et stort forbrug af plastikposer. Man kan derfor med fordel reducere CO₂ og økonomi ved at reducere mængden af små affaldsspande.

SÅDAN GØR I:

1. Gennemgå afdelingen og identificér, i hvilke rum de små affaldsspande kan undværes – særligt kontorområder og personalerum, hvor spandene ofte ikke bliver fyldte og affaldet ikke bliver sorteret
2. Overvej, om affaldsspandene kan tømmes efter behov frem for dagligt i forbindelse med rengøring. Det reducerer både arbejdsmængde og brugen af plastikposer
3. Udvælg de rum, hvor små affaldsspande fortsat er nødvendige (f.eks. til kliniske formål), og fjern dem i øvrige rum
4. Informer pleje- og servicepersonale om ændringen – herunder hvor der nu findes fælles affaldsstationer og hvordan korrekt sortering skal ske

FAKTA:

Hvis din afdeling endnu ikke er kommet i gang med at affaldssortere, er der hjælp at hente!

På intranettet finder du guides og materialer, der er tilpasset dit hospital.

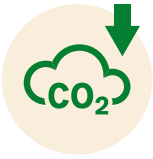
Gå til: Service > Affald, genbrug og donation > Affald – her kan du vælge eget hospital og finde relevant vejledning.

ARBEJDSMILJØ:

Et færre antal små affaldsspande betyder færre tømninger for pleje- og servicepersonale. Det kan sænke de fysiske arbejdskrav og samtidig spare tid. Vær dog opmærksom på, at tømningerne potentielt kan blive tungere, når spandene fyldes mere, hvilket kan kræve ekstra fokus på ergonomi og løfteteknik.

MILJØ OG KLIMA:

Indsatsen med færre små skraldespande medfører et reduceret forbrug af plastikposer, hvilket bidrager til at nedbringe afdelingens miljøbelastning. Beregningerne er baseret på et forbrug af 50 plastikposer, der bruges i de små skraldespande.

 CO₂ 1,43 CO ₂ reduktion ved 50 stk. <i>CO₂-udledningen svarer til 2 liter økologisk letmælk</i>	 Affald 0,38 kg affaldsreduktion ved 50 stk.	 Økonomi Økonomisk besparelse ved 50 stk.
--	--	---

Termometre (oral, rektal)

KORT INTRODUKTION

På flere afdelinger i Region Hovedstaden anvendes termometre til kun én patient, selvom termometrene efter korrekt rengøring og desinfektion kan anvendes til flere patienter. Termometrene er designet til gentagen brug og indeholder mange klimabelastende materialer som batterier og elektronik, som ikke kan kildesorteres ved kassering.

Der er derfor et stort potentiale for at reducere CO₂-udledning, affaldsmængde og økonomiske omkostninger ved at genbruge termometrene i stedet for at kassere dem efter enkeltbrug.

OBS: Ved rektal temperaturmåling skal der altid anvendes engangs-overtræk. Derudover skal afdelingen sikre, at der findes en klar procedure for rengøring og desinfektion af termometrene for at undgå risiko for smittespredning mellem patienter.

SÅDAN GØR I:

1. Termometre anvendt til rektal temperaturmåling må ikke efterfølgende anvendes til oral temperaturmåling. Hvis samme type termometer bruges til begge formål i afdelingen, skal de være tydeligt mærkede og opbevares adskilt under rengøring, desinfektion og i det rene depot
2. Følg altid den lokale VIP-vejledning for korrekt rengøring og desinfektion af termometrene
3. Sørg for, at alle i afdelingen er bekendt med proceduren, og informer om, at termometrene fremover skal genbruges og ikke kasseres efter enkeltbrug.

FAKTA:

Der kan fremsøges forskellige termometre i SAP

HYGIEJNE:

1. Der skal altid bruges engangsovertræk ved rektal temperaturmåling. Overtrækket kasseres efter hver måling
2. Plastemballage, som termometret leveres i, kasseres, da det ikke kan rengøres
3. Termometre til rektal og oral brug skal være tydeligt mærkede og opbevares adskilt i rent depot.

RENGØRING OG DESINFEKTION AF DIGITALT REKTAL OG ORALT TERMOMETER TIL FLERGANGSBRUG

1. Termometeret rengøres med en for-fugtet rengøringsklud, hvorefter det desinficeres med en for-fugtet klorklud
2. Hvis termometeret bliver liggende hos patienten under hele indlæggelsen, desinficeres det løbende med en for-fugtet klorklud
3. Ved synlig forurening vaskes termometeret først med en for-fugtet rengøringsklud, inden det desinficeres, og det skal opbevares adskilt fra andet udstyr hos patienten
4. Ved udskrivelse rengøres termometeret med en for-fugtet rengøringsklud og desinficeres derefter med en for-fugtet klorklud

ARBEJDSMILJØ:

Termometrene skal desinficeres ved patientudskrivelse, hvilket medfører et ekstra tidsforbrug og et øget forbrug af klor. Det estimerede tidsforbrug til desinfektion af ét termometer på patientstuen efter hver måling er ca. 1 minut, uanset om termometret er til én-patient eller flere-patienter. Rengøring og desinfektion af termometer mellem patienter i skyllerummet tager ca. 5 minutter. Brug altid handsker ved rengøring og desinfektion for at sikre arbejdsmiljø og hygiejne.

PATIENTSIKKERHED:

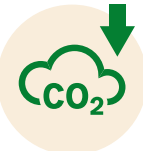
For at undgå risiko for smittespredning mellem patienter skal der altid anvendes engangsovertræk ved hver temperaturmåling. Det er afgørende, at personalet er grundigt oplært i korrekt rengøring og desinfektion af termometrene i henhold til gældende vejledning. Overholdelse af disse procedurer sikrer patientsikkerhed og hygiejne ved genbrug af termometre.

BORTSKAFFELSE AF TERMOMETRE:

Når termometret viser advarslen "LO BAT" i displayet, betyder det, at batteriet er ved at være tomt og skal skiftes. Ved kassation af termometret skal batteriet altid fjernes, og termometret bortskaffes som elektronikaffald i henhold til gældende retningslinjer.

MILJØ OG KLIMA:

Ved at genbruge termometrene kan afdelingen reducere CO₂-udledning, affaldsmængde og omkostninger. Beregningerne er baseret på en afdeling, der tidligere kasserede 4.200 termometre årligt, men som nu nøjes med at genbruge 14 termometre om året. I beregningerne er der medregnet forbruget af en ekstra for-fugtet klorklud (small, 20x30 cm) til desinfektion ved genbrug, som er inkluderet i CO₂-beregningen.

 CO₂ 1500 kg CO₂ reduktion <i>CO₂-udledningen svarer til produktionen af 23 smartphones</i>	 Affald 57 kg affaldsreduktion	 Økonomi Økonomisk besparelse
---	---	--

Tudkop

KORT INTRODUKTION

Tudkopper anvendes på mange afdelinger og er nødvendige for svækkede patienter ved drikkesituationer. Ved at reducere forbruget af engangstudkopper og i stedet overgå til vaskbare flergangskopper opnås forbedret kvalitet, reduktion af CO₂-udledning og affald samt økonomiske besparelser.

SÅDAN GØR I:

1. Undersøg vaskefaciliteter: Sørg for, at flergangstudkopper kan vaskes i en opvaskemaskine beregnet til service
2. Overvej arbejdsgange: Afklar, hvem der står for vask og opstilling af kopperne.
3. Indkøb: Når vaskefaciliteter og arbejdsgange er på plads, kan indkøb af flergangskopper igangsættes
4. Implementer: Introducer de nye flergangskopper og tilhørende arbejdsgange. Informer personalet via nyhedsbrev eller personalemøde, så alle ved, at tudkopperne genbruges og ikke smides ud
5. Informer brikansvarlig: Få oprettet en brik med varenummer på flergangstudkopperne og evt. fjernet brikken for engangstudkopper.

FAKTA:

Engangstudkop og låg: Fremsøg produktet i SAP

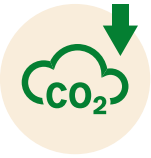
Flergangstudkop og låg: Fremsøg produktet i SAP

HYGIEJNE:

Service til patienter skal altid vaskes i opvaskemaskine med en slutskylletemperatur på 80 grader. Rent service opbevares i lukkede skuffer eller skabe og håndteres altid med rene hænder.

MILJØ OG KLIMA:

I et afsnit i RegionH findes vaskefaciliteter og servicemedarbejdere, der kan håndtere vask af flergangstilkopper. Afsnittet kan erstatte 3.750 engangstilkopper ved at indkøbe 30 flergangstilkopper, som kan anvendes i mindst 2 år. Beregningerne er ved en udskiftning af 3.750 engangstilkopper med 30 stk. flergangstilkopper og viser de samlede besparelser ved at skifte fra engangs- til flergangstilkopper.

 CO₂ 42 kg CO₂ reduktion <i>CO₂-udledningen svarer til 13 kg ristede kaffebønner, formålet</i>	 Affald 47 kg affaldsreduktion	 Økonomi Økonomisk besparelse
--	---	--

Urinbægre

KORT INTRODUKTION

Ved opsamling af urinprøver anvender mange afdelinger traditionelt et stort, hvidt plastikbæger. Det er vigtigt at være opmærksom på, at der findes en mindre variant, som opfylder samme funktion. Denne mindre variant er et mere miljøvenligt alternativ, da den medfører en reduktion i både CO₂-aftryk, affaldsmængde og omkostninger. Ved at skifte til den mindre variant kan afdelingen bidrage til en mere bæredygtig praksis uden at gå på kompromis med kvaliteten af prøvehåndteringen.

SÅDAN GØR I:

1. Beslut at overgå til den mindre version af plastbæger
2. Informer personalet om, at der fremadrettet skal anvendes et mindre bæger
3. Informer jeres brikansvarlige, så der kan oprettes en brik med varenummer til de nye, mindre bægre og evt. få fjernet brikken til den nuværende variant.

FAKTA:

Stort drikkebæger, 20 cl.

Lille drikkebæger, 13 cl.

HYGIEJNE:

Der er de samme hygiejniske forholdsregler ved begge bægre.

ARBEJDSMILJØ:

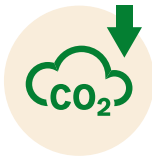
Overgangen til det mindre bæger medfører ingen ændringer i tidsforbrug eller arbejdsgange og påvirker derfor ikke arbejdsmiljøet.

PATIENTSIKKERHED:

Der er ingen risiko for at kompromittere patientsikkerheden ved at overgå til de mindre bægre.

MILJØ OG KLIMA:

Ved at overgå til de mindre bægre er det på længere sigt muligt at reducere CO₂-udledningen, den samlede affaldsmængde samt de økonomiske omkostninger. Beregningerne viser den procentvise besparelse, der opnås ved at erstatte ét stort bæger med ét mindre bæger.

 CO₂ 20% CO ₂ reduktion	 Affald 20% affaldsreduktion	 Økonomi 10 % økonomisk besparelse
---	--	--

ERFARINGER MED INDSATSEN:

"Som grøn ambassadør har jeg et ansvar for arbejdet med den grønne omstilling i klinikken. Jeg er stolt over at have erstattet de store plastbægre med mindre til urinprøver. Det kan virke som en lille justering, men når vi ser på mængden af affald, vi reducerer hver dag, giver det rigtig god mening. Det er et konkret eksempel på, hvordan små ændringer i klinisk praksis kan gøre en stor forskel i den grønne omstilling af sundhedsvæsenet".

KONTAKT:

Afdeling for Kvindesygdomme, Graviditet og Fødsler, Sengeafsnit 1
Herlev og Gentofte Hospital

Varme-/kølepude

KORT INTRODUKTION

Vardepuder anvendes bl.a. som støtte til fødende kvinder og har traditionelt været til enkeltpatientsbrug. I samarbejde med hygiejneenheden muliggøres nu en bæredygtig løsning, hvor vardepuderne kan genbruges til flere patienter efter grundig rengøring – enten i instrumentvask eller ved aftørring med en for-doseret rengøringsklud. Denne indsats vil ikke blot reducere affald og ressourceforbrug, men også bidrage til en mere ansvarlig og bæredygtig praksis.

SÅDAN GØR I:

1. Vurder, om I har vaskefaciliteter til rengøring af vardepuder, eller om rengøringsklude er den mest hensigtsmæssige løsning i jeres afdeling
2. Beregn behovet for vardepuder, så der altid er tilstrækkeligt antal til rådighed, baseret på den valgte rengøringsmetode
3. Informer kollegaerne om det nye tiltag og de ændrede arbejdsgange
4. Stop med at udlevere vardepuder til patienterne ved udskrivning

FAKTA:

Varde-/kølepude kan fremsøges i SAP

HYGIEJNE:

Vardepuden skal opbevares rent og håndteres med rene hænder. Efter brug rengøres vardepuden enten i en vaskemaskine eller med en for-doseret rengøringsklud. Ved synlig forurening med biologisk materiale skal vardepuden først rengøres grundigt. Herefter desinficeres vardepuden enten ved varmedesinficering i instrumentvask eller manuelt med sprit eller klor ved brug af for-doserede klude.

ARBEJDSMILJØ:

Genbrug af vardepuder indebærer en ekstra arbejdsgang til rengøring af puden. Ved synlig forurening, som kræver desinfektion, skal der anvendes handsker for at sikre korrekt hygiejne. Ved almindelig rengøring uden synlig forurening er det ikke nødvendigt at bruge handsker.

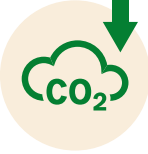
PATIENTSIKKERHED:

Genbrug af vardepuder forudsætter, at de rengøres tilfredsstillende mellem hver patient i henhold til hygiejnevejledningen. Det er vigtigt at sikre en arbejdsgang, hvor urene og rene vardepuder holdes adskilt, fx ved tydelig mærkning ved opbevaring. Derudover anbefales en systematisk kvalitetskontrol af vardepuder til flergangsbrug, herunder overvågning af udløbsdato og visuel inspektion for skader eller forurening. Sørg for oplæring og vejledning af personalet, så korrekt arbejdsgang ved flergangsbrug af vardepuder følges.

MILJØ OG KLIMA:

Det gennemsnitlige antal fødsler på en fødeafdeling i Region Hovedstaden er 4.200 årligt, og der anvendes typisk én varmepude pr. fødsel. Beregningerne nedenfor er baseret på, at 4.200 engangsvarmepuder erstattes af 85 puder til genbrug, som kan anvendes 50 gange hver, med rengøring ved aftørring med en for-doseret rengøringsklud.

Potentialet for besparelser øges yderligere ved brug af rengøring i instrumentvask.

 CO₂ 7 ton CO ₂ reduktion <i>CO₂-udledningen svarer til en produktion af 63 bærbare PC'er</i>	 Affald 2 ton affaldsreduktion	 Økonomi Økonomisk besparelse
---	--	---

ERFARINGER MED INDSATSEN:

"Som mange andre afdelinger er vi på Gynækologisk Afdeling i Hillerød stærkt motiverede for at reducere vores miljøbelastning gennem mere bæredygtige produktvalg og procedurer. Vores forbrug af varmepuder har været højt, og det har længe føltes forkert at smide dem ud. Derfor har vi nu valgt at genbruge varmepuderne. Vi kasserer først varmepuderne hvis de bliver synligt forurenet eller slidt."

"Det har været en meget positiv oplevelse at opdage, hvor let det er at ændre arbejdsgange og få alle med på idéen. Den grønne omstilling er en kulturændring, men netop denne ændring gav virkelig mening og var meget let at implementere".

KONTAKT:

Gynækologisk afdeling, Nordsjællands Hospital

Du kan læse mere om håndbogen på Intranettet ved at søge på "Den Grønne Håndbog"

HAR DU SPØRGSMÅL TIL DEN GRØNNE HÅNDBOG, KAN DU KONTAKTE GROENREGION.CENTER-FOR-OEKONOMI@REGIONH.DK